

LAUREA

Lukion 2.luokkalaisten tyttöjen ajatuksia ja kokemuksia seurustelusta

Mäkinen, Miia

2010 Porvoo

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea-Porvoo

Lukion 2.luokkalaisten tyttöjen ajatuksia ja kokemuksia seurustelusta

Mäkinen Miia
STP04SN
Terveystieteiden
Opinnäytetyö

Miia Mäkinen

Lukion 2.luokkalaisten tyttöjen ajatuksia ja kokemuksia seurustelusta

Vuosi

2010

Sivumäärä

32

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia lukion 2.luokkalaisten tyttöjen seurustelukulttuuria. Tutkimuksen varsinaisena materiaalina toimii Jokelan koulukeskuksen lukion 2. luokkalaisten tytöille tekemäni teemahaastattelu seurustelusta. Lisäksi tutustuin laajasti kirjallisuuteen ja tutkimuksiin, jotka kertoivat tämän ikäisten seurustelusta ja seksuaalisuudesta. Haastatteluilla oli tarkoitus selvittää tyttöjen ajatuksia ja kokemuksia seurustelusta, mitä seurustelu heidän mielestään on. Lisäksi tutkimuksella haluttiin selvittää, millaisia ajatuksia ja kokemuksia tytöillä on seurustelusuhteen alkamisesta ja sen loppumisesta.

Lukion 2.luokkalainen tyttö on 17-18-vuotias nuori naisenalku, joka elää siirtymävaiheessa lapsuudesta aikuisuuteen. Tytöillä on varsin erilaiset elämäntilanteet tässä iässä. Toiset ovat seurustelleet vakavasti jo vuosia, kun taas toisilla ei ole minkäänlaista kokemusta seurustelusta. Ne tytöt, jotka seurustelevat joutuvat pian päättämään suunnan tulevaisuudelleen ja miettimään, miten seurustelusuhteet jatkuu, kun he itse lähtevät opiskelemaan ja poikaystävät lähtevät armeijaan. Niillä tytöillä, joilla ei ole minkäänlaista kokemusta seurustelusta, on tarve löytää ensimmäinen seurustelukumppani. Seurusteluun liittyy tässä ikävaiheessa läheisesti myös seksuaalisuus ja sen mukanaan tuoma vastuu ja velvollisuudet.

Opinnäytetyö toteutettiin Jokelan koulukeskuksessa keväällä 2010 teemahaastatteluilla seurustelusta. Koulun lukion 2.luokkalaista tytöistä 11 osallistui yksilöhaastatteluun. Haastatteluvilla ei ollut muita kriteerejä, kuin että he olivat tyttöjä. Sillä ei ollut tutkimuksen kannalta merkitystä, seurustelivatko haastateltavat vai ei. Haastattelun kysymykset koskivat ajatuksia ja kokemuksia seurustelusta, sen alkamisesta ja loppumisesta. Kyselyyn osallistuminen oli vapaaehtoista ja haastattelut tehtiin nimettöminä. Opinnäytetyö on tehty laadullisella tutkimusmenetelmällä ja aineisto analysoitiin käyttäen sisällönanalyysiä.

Aineiston perusteella kävi ilmi, että seurustelu on lukion 2.luokkalaisten mielestä ennen kaikkea yhdessä tekemistä ja toiseen luottamista. Seurusteluun liitettiin vahvasti myös seksuaalisuus. Seurustelusuhteet alkavat tyttöjen mielestään ajan kanssa ilman erillistä sopimusta siitä, alkaako pari seurustella. Eron jälkeen tytöt olivat edelleen ystäviä entisen poikaystävän kanssa ja tyypillistä tytöille oli, että he pystyivät pian aloittamaan uuden seurustelusuhteen. Seurustelukumppani tavattiin usein koulussa tai yhteisten kavereiden kautta. Muutama oli tavannut seurustelukumppaninsa myös Internetissä.

Tutustuttuani laajasti aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen ja tutkimusmateriaaliin sekä haastatteluista saatujen tulosten perusteella voisi ehdottaa, että seksuaali- ja seurusteluvälitusta olisi hyvä antaa vielä lukioikäisillekin, koska vain puolet heistä on seurustellut vakavasti tai ollut sukupuoliyhdynnässä. Viimeisen seksuaalivälituksen nuoret saavat yläkoulun 9.luokalla.

Avainsanat: seurustelu, seksuaalisuus, lukion 2.luokkalainen tyttö, seurustelukulttuuri, seurustelukumppani

Miia Mäkinen

Thoughts and experiences about dating by girls on the second year in the upper secondary school

Year	2010	Pages	32

The purpose of this thesis was to study the understanding of dating amongst girls on the second year in the upper secondary school. I constructed and performed an interview, based solely on dating and relationships, for the girls on the second year in the upper secondary school of Jokela's Koulukeskus. I also examined literature and studies extensively about girls of this age, and their dating and sexuality. The interviews were implemented to better understand the thoughts and experiences of dating. It was, furthermore, conducted in order to answer questions of what kind of thoughts and experiences girls have of starting and ending a relationship.

A girl of the second year in the upper secondary school is a 17 to 18-year-old young woman, who is in a transition from childhood to adulthood. Girls' situations in life vary greatly at this age. Some have been dating seriously for years, but others have no experience of dating at all. The girls who currently are in a relationship, have to decide the direction where they are heading in the future, and to think about how their relationships might continue when they themselves are going away to study, and their boyfriends are going away to the army. Those girls that have no experience in dating, feel that there is a need to find their first partners. At this age, sexual behavior with its responsibilities and duties come into picture.

The material was gathered in the spring of 2010 in the Jokela's Koulukeskus by theme interviews, and 11 took part in the individual interviews. The only criteria for selecting interviewees, was that the interviewee is a girl. It was not relevant to the study, whether the girls that took part were dating at the time of the interview or not. The questions in the interview were about thoughts and experiences of dating, and its starting and ending. Participation was voluntary, and the interviews were anonymous. The thesis has been conducted by using qualitative research method, and the data was analyzed by using the content analysis.

According to the research data, dating amongst the second year students in the upper secondary school is mostly about doing things together and trusting each other. Sexuality was strongly connected to dating. The relationships began gradually without a specific decision by the couple. After breaking up, the girls were still friends with their former boyfriends. It was also very common for girls to be able to start a new relationship quite soon after the last relationship ended. Partners were usually met in school or through common friends. A few of the girls had met their dating partners on the Internet.

After reading and examining literature and research material extensively about this theme, and also seeing the results of the interviews, it appears that taught sexual and relationship education would be beneficial for students in the upper secondary school. Only about a half of the students had been dating seriously or had had intercourse. The last sexual education class is taught in the ninth grade of comprehensive school.

Keywords: relationships, sexuality, a girl of the second year in the upper secondary school, dating culture, dating partner

Tiivistelmä

Abstract

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Teoreettinen viitekehys	6
2.1	Millainen on lukion 2.luokkalainen tyttö	6
2.2	Mitä seurustelu tarkoittaa?	8
2.3	Seurustelusuhteiden alku.....	9
2.4	Sosiaalinen media.....	11
2.5	Lukioikäiset ja seksuaalisuus	12
2.6	Ristiriidat seurustelusuhteessa	14
2.7	Seurustelusuhteiden loppuminen	15
2.8	Terveydenhoitajan rooli lukioikäisen elämässä	15
3	Tutkimuksen tarkoitus ja kysymykset	16
4	Aineiston hankinta ja analyysi.....	17
4.1	Laadullinen tutkimus.....	17
4.2	Sisällönanalyysi.....	19
5	Tulokset	20
5.1	Seurustelu on yhdessä tekemistä, hellydenosoituksia, mutta ennen kaikkea seurustelu on vakavaa	20
5.2	Seurustelusuhteiden alkaminen ei katso aikaa eikä paikkaa.....	23
6	Pohdinta	26
6.1	Tulosten tarkastelu.....	26
6.2	Opinnäytetyön luotettavuus	27
6.3	Opinnäytetyön eettiset kysymykset	28
6.4	Kehittämiskohteet ja jatkotutkimusaiheet	28
	Lähteet:	30
	Liitteet.....	32

1 Johdanto

Seurustelu tarkoittaa kahden ihmisen välistä läheistä suhdetta, jossa seurustelukumppani halutaan tuntea mahdollisimman hyvin. Seurustelukumppanin kanssa vietetään paljon aikaa ja kumppanin kanssa tehdään asioita yhdessä. Seurustelu on aina ajankohtainen aihe, koska se ei katso ikää, paikkaa eikä aikaa.

Erilaisten tutkimusten ja kyselyiden perusteella noin puolet lukion 2.luokkalaisista tytöistä seurustelee vakavasti. Saman verran, eli noin puolet lukion 2.luokkalaisista tytöistä, on ollut sukupuoliyhdyntässä. Lukioiässä nuoret ovat kovin eri vaiheissa seksuaalisessa kehityksessään. Toiset ovat hyvinkin kokeneita ja tietävät mitä on rakkaus ja seurustelu, kun taas toiset elävät vielä kaukoihastumisten tasolla, eivätkä ole ikinä edes suudelleet tai halanneet kiinnostuksen kohdettaan. (Kouluterveyskysely)

Opinnäytetyöni aiheena on lukion 2.luokkalaisten tyttöjen seurustelu. Haluan opinnäytetyölläni selvittää lukion 2.luokkalaisten tyttöjen ajatuksia ja kokemuksia seurustelusta sekä sen merkityksen heille. Tarkoituksena on selvittää minkälaisia elementtejä seurustelu pitää sisällään ja kuinka kauaskantoisia suunnitelmia nuorilla on seurustelukumppanin kanssa tämän ikäisenä. Opinnäytetyöllä selvitetään, mitä seurustelu pitää sisällään tässä ikävaiheessa tyttöjen mielestä, eli mitä seurustelulla tarkoitetaan. Opinnäytetyöllä on tarkoitus tutustua nuorten tyttöjen seurustelukulttuuriin lähemmin. Opinnäytetyössä käsitellään myös ominaisuuksia, joita tytöt toivovat heidän seurustelukumppaneiltaan ja mitä ominaisuuksia arvostetaan. Opinnäytetyöllä on myös tarkoitus selvittää, kuinka kauan suhteet kestävät tässä iässä.

Opinnäytetyön lähtökohtana oli oma mielenkiinto aihetta kohtaan ja tarve lisätä omaa tietoutta nuorten seurustelukulttuurista, joka kiinnostaa minua. Tulevana terveydenhoitajana minua kiinnostaa erityisesti kouluterveydenhoitajan ammatti, jossa nuorten seksuaalisuuteen ja seurusteluun liittyvät asiat ovat osa jokaista työpäivää.

Opinnäytetyö jakautuu kahteen osioon. Ensin tarkastelen lukion 2. luokkalaisten seurustelua kirjallisuudesta ja tutkimuksista saatujen tietojen avulla. Tämä toimii opinnäytetyön teoreettisena viitekehysenä. Tämän jälkeen opinnäytetyössä on osio, jossa on varsinaisen haastattelun tulokset ja johtopäätökset. Teemahaastatteluun osallistui 11 Jokelan koulukeskuksen lukion 2.luokkaa käyvää tyttöä. Osallistuminen oli vapaaehtoista. Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus, ja haastatteluista saatu aineisto on analysoitu sisällönanalyysillä.

2 Teoreettinen viitekehys

2.1 Millainen on lukion 2.luokkalainen tyttö

Lukion 2.luokkalainen tyttö on 17-18-vuotias nuori naisenalku aikuisuuden kynnyksellä. Lapsuudesta ei hypätä suoraan aikuisuuteen, vaan siihen siirrytään asteittain nuoruuskehityksen aikana. Itsenäisyyteen kasvaminen tapahtuu vaiheittain suojaavassa ja huolehtivassa ympäristössä, jossa nuori kokee että hänestä pidetään ja huolehditaan. Lopulta nuori pystyy itse huolehtimaan itsestään. Nuoret heilahtelevat itsenäisyyspyrkimysten ja toisaalta riippuvuuden tarpeiden välillä. Lapsuuden aikaiset tavat ja tottumukset on pakko hylätä ja nuori etsii itseään. (Aalberg & Siimes 2007, 55) Lukion 2.luokkalainen on kiinnostunut oman elämän suunnittelusta, ja reviiirinsä laajentamisesta. Myös tulevaisuuden tarjoamat mahdollisuudet ja oman vallankäytön rajat kiinnostavat nuoria. Oma seksuaalinen identiteetti vahvistuu. (Cacciatore 2008, 130)

Nuoruusiäksi määritellään lapsuuden ja aikuisuuden välinen siirtymäaika. Tähän ajanjaksoon kuuluvat fyysinen kasvu, ajattelun kehittyminen ja kasvaminen tähän yhteiskuntaan. Nuori itse voi valinnoillaan suunnata omaa elämäänsä. Nuoruusiän valinnat luovat pohjaa myöhemmälle elämälle. (Martikainen 2007, 7)

Nuoret ovat lukioiässä tienhaarassa, jossa heidän pitäisi päättää myös tulevasta ammatistaan ja opiskelupaikastaan. Koko tulevaisuus on edessä. Nuorten täytyy myös pohtia, jäävätkö he vanhempien turvallisten siipien alle, vai siirtyvätkö he kokeilemaan omien siipien kantavuutta ja elämään yksin tai opiskelija-asuntoloissa. Tämä kysymys kolkuttelee jo lukion 2. luokkalaisten mieltä, koska heillä on vajaa vuosi aikaa miettiä, mitä he tulevaisuudeltaan haluavat. Ammatinvalinta on tärkeä osa nuoren elämää, koska työ on keskeinen osa ihmisen elämän sisältöä. (Penttinen 2007, 101)

Nuoret kokevat monia uusia asioita elämässään tässä ikävaiheessa. Lukion 2.luokkalaisten tytöt voitaisiin sijoittaa kahteen eri kehitysvaiheeseen. Osa tytöistä on vielä kovin lapsenomaisia, kun taas toiset ovat jo pitkään olleet niin sanotusti varhain kypsyneitä.

Osa lukion 2.luokkalaisista elää vielä varsinaista nuoruutta, johon kuuluu sopeutuminen muuttuvaan ruumiinkuvaan. Tähän ikävaiheeseen kuuluvat yleensä 15-17-vuotiaat. Fyysinen kasvu ajaa nuorta kohti aikuisuutta ja nuori työstää aikuisen roolia ja identiteettiä mielikuvien avulla. Nuoruuteen kuuluu myös epävarmuus omasta naisellisuudesta ja nuori miettii, onko hän oikeanlainen tällaisena kuin on. (Aalberg & Siimes 2007, 68-69)

Osa tytöistä, jotka ovat lukion 2.luokkalaisia, elävät jo jälkinuoruutta. Tähän kehitysvaiheeseen kuuluvat 18-21-vuotiaat nuoret. Nuorilla on tasa-arvoinen suhde omiin vanhempiin ja vanhempien kaltaisia piirteitä aletaan hyväksyä myös omassa käyttäytymisessä. Nuorten kyky empatiaan lisääntyy ja itsekeskeisyys vähentyy ja myötäelämisen kyky lisääntyy. Tällöin tasa-arvoon ja myötäelämiseen perustuvat kaveri- ja seurustelusuhteet saavat alkunsa. Nuori pysyy tässä vaiheessa emotionaaliseen läheisyyteen. Nuoret tekevät valintoja, joilla on vaikutusta aikuisuuteen ja kykenevät kantamaan yhä enemmän vastuuta teoistaan. (Aalberg & Siimes 2007, 69-70)

Kari Turunen kutsuu 13-21-vuotiaita nuorisoiäisiksi. Tämän ikävaiheen jälkeen alkaa hänen mielestään aikuisuus, vaikka nuorisoiässä on paljon sellaista, joka jo merkitsee aikuistumista. Nuori on itsenäinen persoona, jolla on omat käsityksensä siitä mihin suuntaan hän haluaa elämänsä menevän ja hän pitää näistä tavoitteistaan jokseenkin kovasti jo kiinni. Tavoitteet ja suunnat eivät ole kuitenkaan vielä täysin vakiintuneita, vaan ne voivat vaihtua vielä helposti. Nuori tarvitsee ja kaipaa tilaa ja vapautta etsiä itseään. Nuori voi etsiä omaa paikkaansa maailmassa kauankin, mutta se voi kuulua joidenkin normaaliin kehitykseen. Selkeämpi suunta löytyy vasta varhaisaikuisuudessa, joka alkaa tämän kehitysvaiheen jälkeen. (Turunen 2005, 137-138)

Ristiriitoja syntyy nuorten ja vanhempien välille, koska nuori ei voi turvautua vanhempiinsa, vaan hänen on selviydyttävä yksin. Nuoruuden tervettä kehitystä ei voi vauhdittaa, vaan se etenee omalla painollaan. Kun nuorella on aikaa ja tilaa kasvaa, hän voi nuorena aikuisena ottaa vastuuta itsestään ja ympäristöstään. Aidon kypsymisen vastakohta on vääränlainen kypsyys, jolloin nuori on omaksunut aikuisen ominaisuudet liian aikaisin tai liian myöhään. Omista vanhemmistaan erkaantuminen aiheuttaa nuorissa reaktion. Nuoret alkavat ryhmäytyä omanikäistensä kanssa. Vanhemmat koetaan ennemminkin vastustajina, kuin nuorten edun puoltajina (Aalberg & Siimes 2007, 125-126)

Nuoruusiässä tyttö rakastaa äitiään ja pyrkii eriytymään tästä. Voimakas tunnesuhde voi siirtyä esim. naisopettajaan. Ikätoverit auttavat nuorta eriytymään äidistään. Nuoruuden rakkaudet ovat kehitykselle tärkeitä. Nuoruusiässä tyttö sovittaa yhteen naisellisuuden eri puolia. Tytöt omaksuvat mm. äidillisen minä ihanteen. Aikuisen naisellisuuden kypsymiseen kuuluu paitsi nautinto, myös hankalat ja kivuliaat kuukautiset ja valmistautuminen synnytykseen. Äidin rooli nuoren tytön elämässä on muutenkin tärkeä nuorelle. Jos äiti on enemmän kaveri kuin kasvattaja, voi se aiheuttaa hämmennystä nuoressa. (Aalberg & Siimes 2007, 103)

Nuori kamppailee monen uuden asian kanssa lukioiässä. Mihin suuntaan lähden elämässäni, kuka ottaa minusta vastuun ja myös seurustelusuhteisiin liittyy valintoja ja haasteita. Lisäksi oma keho muuttuu, tähän liittyy oman ruumiinkuvan hyväksyminen. (Martikainen 2007, 7)

Seurustelutaitoja harjoitellaan koko elämän ajan. Jokainen vaihe on tärkeää nuoruuden seurustelua ja aikuisuuden parisuhdetta ajatellen. Seurustelua ja ihmissuhteita aletaan harjoitella jo pienestä pitäen. Ensin seurataan omia vanhempia, erilaisissa leikeissä opetellaan naisen ja miehen rooleja. Myöhemmin ihailaan idolia, jonka kanssa haaveillaan esimerkiksi naimisiin menemisestä. Tämän kaukorakkauden jälkeen ihastus siirtyy johonkin lähempänä olevaan kohteeseen, kuten esimerkiksi kaverin isoveljeen. (Aho & Rinkinen 2007, 42-43)

Seurustelukumppanin kanssa ei tehdä vielä kovinkaan pitkän tähtäimen suunnitelmia, koska tyttöjen ja poikien tiet voivat erkaantua tässä kohtaa. Tytöt yleensä lähtevät opiskelemaan kun taas pojat menevät armeijaan. Monesti juuri tämä asetelma johtaa nuorten parisuhteiden hajoamiseen. Erilainen elämäntilanne erottaa siis nuoret toisistaan. (Vaaranen 2008, 31)

2.2 Mitä seurustelu tarkoittaa?

Seurustelu tarkoittaa kahden toisistaan pitävän ihmisen välistä suhdetta, varsinkin nuorilla oman poika- tai tyttöystävän seura koetaan läheisemmäksi kuin omien kavereiden tai perheenjäsenten seura. Seurustelu on erilaista eri ikävaiheissa. Seurustelu auttaa nuorta itsenäistymään ja aikuistumaan. Mitään oikeaa ikää seurustelun aloittamiseen ei ole. Yleensä tytöt aloittavat seurustelun aiemmin kuin pojat. Tytöt seurustelevat usein itseään hieman vanhempien poikien kanssa, kun taas pojat seurustelevat itseään nuorempien tyttöjen kanssa. Seurustelusuhteet eivät aluksi kestä kovin kauaa, koska tytöt ja pojat haluavat alkuvaiheessa suhteelta eri asioita. Poikia kiinnostaa enemmän seksi ja tyttöjä tunteet ja syvempi tutustuminen. (Aalberg & Siimes 2007, 201, Väestöliitto 2010a)

Sana seurustelu voi tarkoittaa eri ihmisille eri asioita. Tapailun ja seurustelun ero on häilyvä. Eron tekeminen näiden kahden välillä on suuri ja tärkeä rajapyykki nuorille. On ihanaa päästä tapailuvaiheesta seurusteluun. Joillekin tapailu on parempi vaihtoehto kuin sitouttava seurusteleminen. (Bildjuschkin & Ruuhilahti 2008, 129)

Seurustellessa opitaan tuntemaan toista, toisen arvo- ja ajatusmaailmaa. Seurustelua on monenlaista ja se on vahvasti sidonnaista ikään. Alakouluikäisten suhteet kestävät noin muutamman päivän tai viikon, yläkoulussa seurustellaan jo hieman pidempään. Joillekin seurustelu tarkoittaa sitä, että keskitytään siihen yhteen kumppaniin ja lopetetaan muiden tapaaminen. (Bildjuschkin & Ruuhilahti 2008, 130-131)

Monesti käy niin, että seurustelun alkuaikoina halutaan olla vain kahdestaan, ja koko muu maailma ympäriltä unohtuu. Ei ole hyväksi keskittyä pelkästään seurusteluun. Jos seuruste-

lusuhde yllättäen päättyikin, on kova työ haalia taas kadonneet kaverisuhteet kasaan. (Aho & Rinkinen 2007, 48)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos tekee kouluterveyskyselyn noin joka toinen vuosi yläkoululaisille sekä ammatillisessa koulutuksessa oleville, sekä lukion 1.- ja 2 vuosikurssin opiskelijoille. Vuonna 2008 kyselyyn vastasi 56000 opiskelijaa, 8.- ja 9.luokkalaisia, sekä lukion 1.-2.luokkalaisia sekä ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoita. Vuoden 2002 kouluterveyskyselyssä 38 % lukion 2.luokkalaisista tytöistä vastasi seurustelewansa vakituisesti. Vastaava luku vuonna 2005 oli 41 % ja vuonna 2007 40 %. (Kouluterveys -kysely)

Nuorten tyttöjen ja nuorten aikuisten naisten aikakausilehti Demi on alkuvuodesta 2010 julkaissut tutkimuksen 12-19-vuotiaiden tyttöjen kokemuksista ihastumisesta, rakastumisesta, seurustelusta ja seksistä. Tutkimukseen osallistui noin 2500 suomalaista tyttöä ja tutkimus toteutettiin Internet-kyselynä. Tutkimuksen perusteelle nuoret halusivat puhua tunteistaan vielä enemmän sekä kavereidensa että seurustelukumppaninsa kanssa. Seurustelukumppanilta odotettiin rehellisyyttä ja luotettavuutta. Suurin osa kyselyyn vastanneista tytöistä haaveilivat tulevaisuudessa omasta perheestä. (Demi-raportti 2010)

Varsinaisesti pelkästään seurustelusta on tehty vähän tutkimuksia. Tutkimuksissa on aina painotettu enemmän seksuaaliterveydellisiä puolia kuin tunteita ja arvoja seurustelun aikana. Seurustelun emotionaalinen puoli ja sen merkitys nuorille on useista tutkimuksista jätetty pois. Paljon myös tutkittu sitä, millaista seksuaalivalistusta nuoret saa, ja kuinka hyödyllisenä ja ajankohtaisena nuoret sitä pitävät.

2.3 Seurustelusuhdeiden alku

Seurustelusuhdeet voivat alkaa hyvin monissa eri paikoissa. Nuoret liikkuvat isoissa porukoissa ja harrastusten, kavereiden ja sisarusten kautta tavataan paljon uusia ihmisiä. Koulu on myös hyvä paikka löytää seurustelukumppani. Nykyään myös Internet tarjoaa mahdollisuuden löytää tuleva kumppani.

Nuoret arvostavat toisissaan erilaisia asioita ja seurustelusuhdeet aloitetaan monista eri syistä. Toiset etsivät kumppaninsa ulkonäön perusteella kun taas jotkut löytävät toisensa yhteisen harrastuksen parista. Yleensä seurustelusuhdeet alkavat ihastumisesta, tunteet voivat myöhemmin syventyä rakkaudeksi. Joskus seurustelusuhdeet voivat alkaa, koska kaikki ystävät seurustelevat. Nuori ei halua olla porukan ainoa, kuka ei seurustele.

Seurustelukumppanin tärkeimpinä ominaisuuksina pidetään luotettavuutta ja rehellisyyttä. Tämä voi kertoa sekä luottamuksen merkityksestä nuorten parisuhdeissa. Lisäksi tärkeiksi ominaisuuksiksi koetaan huumorintajuisuus ja se, että asioita voidaan jakaa yhdessä. Nuoret toivovat suhteeltaan hyvää vuorovaikutusta. (Näre 2005,137, 139)

Nuoret odottavat seurustelusuhteelta turvallisuutta ja uskollisuutta. Suhteelta odotetaan myös mukavaa yhdessäoloa, yhteisen ajan, tunteiden ja ajatusten jakamista. Seurustelukumppanilta odotetaan maailmankuvan rakentamista yhdessä. Tytöt toivovat myös pojilta vastavuoroista kontaktia, mutta tämä ei aina toteudu koska pojat eivät ole tähän vielä välttämättä kypsiä. Tytöt kokevat olevansa usein kypsempinä kuin pojat Tyttöjen tapa olla suhteissa on kokonaisvaltainen, he suhteuttavat omat tarpeensa, toiveensa ja tavoitteensa muiden tarpeisiin. (Näre 2005, 143-145) Seurustelusuhteessa tapahtuvat intiimit asiat ja toisen yksityiset salaisuudet ovat pariskunnan keskinäinen asia, eikä näitä asioita saisi nuorten mielestä jakaa kavereiden kanssa. Parisuhteen toivotaan perustuvan tasa-arvoon, jossa on keskinäistä luottamusta ja turvallisuuden tunnetta. (Bildjuschkin & Ruuhilahti 2008, 133)

Kun nuori alkaa kiinnostua seurustelemisesta, voi alkuun pääseminen tuntua joskus hankalalta. Keskusteluyhteyden ja ihastuksen huomion saaminen ei ole välttämättä kovinkaan helppoa. Yhtään helpompaa ei ole niillä, jotka eivät oikeastaan ole varsinaisesti kiinnostuneita seurustelusta, mutta kokevat kaikkien muiden painostavan siihen. Nuorelle seurustelu voi merkitä aikuisuutta muiden silmissä. Joskus voi tuntua siltä, että on pakko seurustella, jotta saisi uskottavuutta muiden silmissä. (Bildjuschkin & Ruuhilahti 2008, 129)

Nuorten ensimmäiset seurustelusuhteet ovat usein lyhyitä, koska seurustelun avulla etsitään itseään ja omaa tunnemaailmaa. Suhteet ovat itsekkäitä ja narsistisia, jossa rakennetaan omaa minuutta. Myös aikaisemmat rakkauden kokemukset tuodaan mukana uuteen suhteeseen. Myöhemmässä vaiheessa seurustelusuhteista tulee tasa-arvoisia, ja kumppanista löydetään uutta arvostettavaa sekä myös itsearvostusta. (Aalberg & Siimes 2007, 200)

Alle 15-vuotiaiden seurustelusuhteet eivät ole vielä vakavia. Nuori ei pysty vielä aitoon vastavuoroiseen seurusteluun, koska hänen omat tunteensa käyvät kovaa myllerrystä. Suhteet ovat usein itsekkäitä ja tyydyttävät vain nuoren omia tarpeita. Lukioikäiset seurustelevat jo niin, että heillä jo joitakin tulevaisuuden suunnitelmia seurustelukumppaninsa kanssa. Suhteet ovat pidempiä kuin yläkouluikäisissä. Vastavuoroisuus tulee selkeämmin esiin ja toista osapuolta pyritään kunnioittamaan. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2010) Joillekin nuorille taas seurustelusuhteiden yhteinen tulevaisuus ei ole pääasia. Nuoret elävät omaa elämäänsä, elävät tiiviisti sisarusten ja vanhempien kanssa, sekä harrastavat ja opiskelevat. Seurustelusuhteen päämääränä on vain elämän opettelu yhdessä. (Vaaaranen 2008, 29, 31)

Kun molemmilla seurustelukumppaneilla on yhtä suuri halu viettää aikaa toistensa kanssa, kutsutaan seurustelua silloin vakavaksi. Kumppanit haluavat tutustua paremmin toistensa ajatuksiin ja kokeilla erilaisia asioita yhdessä. Onnistuneen parisuhteen edellytyksenä on, että osaa ilmaista itseään ja omia tuntemuksiaan suhteessa. Tärkeää on myös ottaa huomioon

kummankin omat harrastukset, ystävät ja ajatukset, sillä jokainen tarvitsee aikaa myös itselleen. (Aho & Rinkinen 2007, 45)

Kun nuorten parisuhde on vakavaa, voi ihastuminen muuttua rakkaudeksi. Rakastuneelle parille on luuteenomaista yhteinen suunta ja tulevaisuus. Pari puhuu itsestään me-muodossa. Rakastuneet eivät näe tulevaisuuttaan ilman toista. Oma kumppani on kaikkein luotetuin ihminen ja uskottu. Rakastuneet eivät ole valmiita luopumaan toisistaan. Rakastuneet eristyvät helposti rakkauteensa. Ensirakkauden kokemus jää elämään nuoren mieleen ja vaikuttaa joko hyvänä tai haavoittavana kokemuksena. Ensimmäinen parisuhde kehittää nuoren itseluottamusta ja luottamusta parisuhteisiin. (Vaaranen 2008, 31, 48)

2.4 Sosiaalinen media

Nykyään merkittävässä osassa nuorten kanssakäymisessä ovat tietokoneet ja niiden kautta käytävät keskustelut. Nuoret tapaavat toisiaan Internetissä, siellä keskustellaan sekä tuttujen että tuntemattomien kanssa. Yhä nuoremmat jättävät ilmoituksia ns.deittipalstoille ja etsivät Internetin kautta itselleen seurustelukumppania. Internetissä on tarjolla monia erilaisia mahdollisuuksia tavata tuleva seurustelukumppani.

Internetin kautta käytävät keskustelut eivät kuitenkaan vastaa kasvotusten käytävää kanssakäymistä. Joillekin nuorille on arkipäivää se, että kaikki sosiaaliset kontaktit otetaan päivän aikana Internetin kautta. Nuori voi hetkessä siirtyä toiselle puolelle maailmaa ja kommunikoida eri kansalaisuuksien kanssa. Jos nuori viettää liikaa aikaa koneella, hänen sosiaaliset taitonsa ja persoonallisuutensa ei kehity. (Airola & Tarsalainen 2005, 113-114)

Internetissä voi luoda suhteita niin, ettei itsestään tarvitse välttämättä kertoa mitään tai totuutta voi muunnella. Jos nuori harjoittelee ihmissuhdetaitoja pelkästään Internetissä, hän ei välttämättä opi luomaan suhteita reaali maailmassa. Internet voi imaista mukaansa niin, että tuloksena voi olla syrjäytyminen kavereista ja ympäröivästä maailmasta. On siis tärkeää luoda suhteita myös ihmisiin kasvotusten. Teknologia ei saisi olla kasvokkain käytävien keskustelujen korvike. (Aho & Rinkinen 2007, 50-51, Oksanen & Näre 2006, 130)

Median kautta saamme usein tietoa siitä, kuinka Internetin kautta aikuiset ovat ottaneet kontaktia nuoreen ja myöhemmin tavatessaan käyttäneet nuoria seksuaalisesti hyväkseen. Monet nuoret laittavat itsestään hyvinkin paljastavia kuvia Internetiin sekä kertovat itsestään liian yksityiskohtaisesti ventovieraille ihmisille. Kuvien ja materiaalin suhteen olisi mustettava se, että Internetissä ne ovat kaikenlaisten ihmisten katseltavina. (Aho & Rinkinen 2007, 50-51)

Nykyään Internet mahdollistaa sen, että voidaan ihastua, vaikka ei ole kasvokkain tavattu koskaan. Ihastumisesta saattaa olla paljon helpompaa kertoa nettituttavalle, kuin jollekin kasvokkain. Netissä nuori voi luoda itsestään juuri sellaisen kuvan kun itse haluaa. Valitetta-

vasti epärealistinen kuva ei kestäkään, kun totuus paljastuu. Mutta ennen sitä nettirakkaus voi olla hyvinkin syvällistä. Netissä jää kokonaan pois sanaton viestintä, mikä on kommunikation kannalta merkittävä osa. (Korteniemi-Poikela & Cacciatore 2010, 90)

Internetin kautta voi myös löytyä todellinen rakkaus ja jopa tuleva elämänkumppani. Vain kasvokkain tapahtuva kanssakäyminen antaa rehellisimmän ja kokonaisvaltaisen käsityksen toisen ihmisen oikeasta persoonasta. Todellista sitoutumista ja rakastumista ei voi tapahtua pelkän Internetin kautta, koska kyseessä on osittain kuviteltu suhde. Se on verrattavissa ihastumiseen idoliin. (Korteniemi-Poikela & Cacciatore 2010, 91)

Internetiä ei pidä kuitenkaan ajatella pelkästään negatiivisessa mielessä, kun mietitään nuorten seurustelusuhhteita. Juuri sen olemassa olon vuoksi monet nuoret ovat löytäneet itselleen kunnollisen seurustelukumppanin. Internet tarjoaa mahdollisuuden esimerkiksi niille nuorille, jotka kovasti kaipaavat seurustelukumppania, mutta eivät kasvotusten uskalla ilmaista kiinnostusta ihastustaan kohtaan.

2.5 Lukioikäiset ja seksuaalisuus

Lukioikäisten seurusteluun kuuluu vahvasti myös seksuaalisuuteen liittyvät asiat. Nuoret ovat kovin eri vaiheessa tässä iässä seksuaalisuuden kehittämisessä. Toiset ovat hyvinkin kokeneita, kun taas joukosta löytyy niitä tyttöjä, jotka eivät ole koskaan edes suudelleet tai halanneet poikaa. (Kouluterveys-kysely)

Terveiden ja hyvinvointilaitoksen kouluterveyskyselyyn vastanneista lukion 2.luokkalaisista tytöistä 52 % oli ollut sukupuoliyhdyntässä vuonna 2008. Vuonna 2009 oli 2.luokkalaisista tytöistä ollut 53 % yhdynnässä, eli tulos oli lähes sama kuin vuonna 2008. (Kouluterveys-kysely) Noin puolet tytöistä aloittaa tai on aloittanut seksuaalisen kanssakäymisen vastakkaisen sukupuolen kanssa lukioiässä. Hyvän seksuaaliterveyden edellytyksenä on, että nuori saa hänen ikä- ja kehitystasolleen tärkeää ja ajankohtaista tietoa. Oikeanlaisen tieto täytyy antaa oikeaan aikaan, koska nuori on silloin valmis vastaanottamaan tiedon ja hän on motivoitunut. (Aho, Kotiranta-Ainamo, Pelander & Rinkinen 2008, 56) Noin 20 % nuorista kokee ensimmäisen yhdynnän 20-vuotiaina, eli vasta lukion jälkeen. (Virtanen 2005, 78)

Tutkimusten mukaan nuorten tiedot seksuaaliterveydestä ovat hieman parantuneet vuosien saatossa. Pelkkä tieto ei silti yksinään riitä, vaan nuori tarvitsee ohjeita ja neuvoja kuinka tieto toimii käytännössä. (Aho ym. 2008, 34)

Noin 15-20-vuotias nuori rohkaistuu jakamaan seksuaalista nautintoa kumppanin kanssa kosketuksen kautta. Nuorella on valmiudet kuunnella itseään ja omaa kypsyttään seksuaalisessa kontaktissa. Tällöin nuori osaa arvioida, haluaako hän todella sitä mitä tekee, pystyykö hän siihen ja mikä tuntuu hyvältä. Tarvittaessa nuori pystyy hillitsemään ja rajoittamaan omaa

toimintaansa. Fyysiset hyväilyt lähentävät pariskuntaa myös tunteen ja ajatuksen tasolla. Kun nuori on valmis intiimiin kosketukseen, hän on myös valmis jakamaan sen toisen kanssa. Tämä tarkoittaa myös seksuaalisten viestien ja kommunikaation opettelua. Nuori osaa arvioida ja kunnioittaa toisen viestejä, haluja ja tarpeita. Nuori osaa myös nauttia ja eläytyä kumppanin kokemuksista. Oman kehon paljastaminen toiselle on aina hämmäntävä kokemus. (Korteniemi-Poikelainen & Cacciatore 2010, 122-124)

Noin 16-25 -vuotias kokee olevansa tarpeeksi kypsä, jos hänellä on mahdollisuus entistä intiimimpään yhteyteen kumppaninsa kanssa. Tämän ikäinen nuori on jo niin sinut oman kehonsa ja sen seksuaalisuuden kanssa, että hän sekä hallitsee viettinsä ja pystyy rentoutumaan. Hänelle on kertynyt jo riittävästi kokemuksia oman kehon reaktioista ja itsensä hallitsemisesta yhteisten hyväilyjen tilanteessa. Nuorella on taitoja tulkita kumppaninsa toiveita ja kyky viestittää myös omia toiveitaan kumppanilleen. Nuori aikuinen on yleensä jo tunnistanut oman seksuaalisen identiteettinsä ja pystyy tavoittelemaan rakastelua oman suuntautumisensa mukaisesti. Nuori on kartuttanut tietoa rakasteluun liittyvistä riskeistä ja seurauksista. Hän tavoittelee rakastelulla uudenlaisia tuntemuksia ja syvempää yhteyttä kumppaniinsa. Nuori on valmis voittamaan rakasteluun liittyviä pelkoja ja kantamaan vastuuta. Pelkoja aiheuttavat usein mielikuvat esimerkiksi kivusta, liian suuret suorituspainet tai epäonnistumisen pelko yhdynnässä. Nuori on kykenevä päättämään ehkäisymenetelmästä, sillä yhdynnässä nuori tekee päätöksiä omasta vanhemmuudestaan. Nuorten on hyvä muistaa, että jo ensimmäisestä yhdynnästä on mahdollista tulla raskaaksi. (Korteniemi-Poikelainen & Cacciatore 2010, 135)

Nuorilla on usein tapana liioitella seksuaalisista kokemuksistaan. Usein kavereilla on harhaluuloja toistensa seksuaalisista kokemuksista. Tämä kuuluu nuoruuteen. Joskus saattaa olla harhaluuloja siitä, että pojat olisivat paljon itsevarmempia kuin tytöt ja he aloittaisivat seksuaalisen kanssakäymisen aikaisemmin kuin tytöt. Nämä poikienkin puheet kuuluvat nuoruusiän taipumukseen liioitella kokemuksia. Pojat käyvät läpi samat epävarmuuden ja riittämättömyyden tunteet kuin tytötkin. Tyttöjen ja poikien odotukset ihmissuhteilta eivät poikkea toisistaan juurikaan. (Aho & Rinkinen 2007, 39)

Oma seksuaalinen identiteetti voi olla nuorilta hukassa tai siitä voidaan olla epävarmoja. Aina kiinnostuksen ja ihastuksen kohde ei olekaan vastakkaista sukupuolta oleva, vaan saman sukupuolen edustaja. Joskus tämän asian havaitsemiseen ja myöntämiseen voi mennä kauankin aikaa. Seksuaalisesti suuntautumisesta huolimatta jokaisella on samat toiveet, tunteet ja odotukset parisuhteessa. Joskus seksuaalisen identiteetin muutos voi olla väin väliaikaista, nuorten kokeilunhalua, ja kokeilun jälkeen voidaan palata takaisin entiseen. (Aho, Rinkinen 2007, 49) Nykyään suhtautuminen homo- tai lesbosuhteisiin on kuitenkin hyvin suvaitsevaa, varsinkin nuorten keskuudessa. (Salonen 2008, 266)

Jotkut valitsevat elämän, jossa he päättävät pysytellä koskemattomina. Tällaiset ihmiset eivät ole valmiita jakamaan kehoaan kenenkään kanssa. Jotkut valitsevat pysyttelemisen salaisen rakkauden tai kaukorakkauden vaiheessa ja pidättäytyvät kokonaan parisuhteesta. Kaikki ihmiset eivät koe koskaan yhdyntää tai parisuhdetta. Se on valinta, jonka jokainen voi tehdä. (Korteniemi-Poikelainen & Cacciatore 2010, 144)

2.6 Ristiriidat seurustelusuhteessa

Monesti nuorten saama malli parisuhteista on rikkonainen ja häilyvä. Suhteet muodostuvat keveiksi ja helposti purettaviksi. Myös media antaa parisuhteista rikkonaisen kuvan. Kumppania vaihdetaan televisiosarjoissa jatkuvasti, niissä myös petetään ja jätetään herkästi sekä kostetaan kumppanille. Omien vanhempien tai perheen lähipiirin parisuhteista puhuttaessa nuori saa mallia ja ymmärrystä aikuisten suhteista. Kuva parisuhteista voi ehkä median kautta saatuna hämmentää nuorta. (Bildjuschkin & Ruuhilahti 2008, 130, Aho & Rinkinen 2007, 39)

Riitely kuuluu seurusteluun. Aina kaikista asioista ei voida olla samaa mieltä ja tuloksena on usein riita. On osattava riidellä oikein, riitelyn pitäisi perustua siihen että asiat riitelevät keskenään, eivät ihmiset. Jokaisella on oikeus olla vihainen ja näyttää omat tunteensa. Anteeksi pyytäminen ja anteeksi antaminen kuuluvat hyviin seurustelutaitoihin. Mustasukkaisuus voi johtaa myös riitelystä seurustelusuhteessa. (Aho & Rinkinen 2007, 45-46)

Petetyksi ja jätetyksi tuleminen on yleinen pelko, jonka varsinkin tytöt liittävät seurustelun riskeihin. Nuoret kokevat että aiheellinen mustasukkaisuus on hyväksyttävää, mustasukkaisuudessa on kuitenkin pysyttävä kohtuudessa. (Näre 2005, 121,125,) Aikuisten maailmaan kuuluneet pelko ja epäily puolison uskottomuudesta kuuluvat nykyään myös nuorten ihmissuhteisiin. Tuska ihmissuhteessa tapahtuneesta pettymyksestä on iästä huolimatta aina yhtä suurta. (Bildjuschkin & Ruuhilahti 2008,129)

Rakastumisen vaiheet etenevät yleensä ihmisillä saman kaavan mukaan. Ensin tunnetaan voimakasta yhteenkuuluvuuden tunnetta, joka kestää noin puolesta vuodesta pariin vuoteen. Sen jälkeen seuraa eriytymisvaihe, jolloin seurustelukumppanissa aletaan huomata puutteet ja viat, eli arki astuu kuvioihin. Tärkeää olisi päästä tämän vaiheen yli, eikä jäädä tuijottamaan toisen vikoja, jotta seurustelusuhde olisi tulevaisuutta. (Bildjuschkin & Ruuhilahti 2008, 133)

Kun nuori on kumppaninsa kanssa suhteessa vakiintuneella tasolla, hän osaa käsitellä parisuhteen ongelmia siten, että niitä pyritään selvittämään. Tämä tarkoittaa sitä, ettei jokainen riita johda automaattisesti eroon. Ristiriitojen selvittäminen lähentää kumppaneita ja syventää rakkaussuhdetta. Tällöin nuori ymmärtää, että arkinen rakkaus on yhdessä toimeen tulemista silloinkin, kun kumppanin mielipiteet ja teot eivät aina vastaa omia mielipiteitä tai toiveita. (Korteniemi-Poikelainen & Cacciatore 2010, 143)

2.7 Seurustelusuhteiden loppuminen

Yhtälailta seurustelusuhteeseen kuuluu sen aloittaminen kuin sen lopettaminenkin. Suhteen loppuminen voi aiheuttaa sekä tytöissä että pojissakin suuria reaktioita. Aina suhdetta ei pystytä lopettamaan yhteisymmärryksessä tai mukaan on tullut niin sanottuja kolmansia osapuolia. Jo seurustelun aikana voidaan kokea pettymyksen tunteita, mutta rankimpina ne koetaan varmasti silloin kun erotaan. Jokainen käsittelee tunteensa erilailla. (Väestöliitto 2010b)

Joskus nuori huomaakin että kumppani ei ollutkaan se, kenen kanssa haluaa viettää aikaa ja kenen kanssa haluaa jakaa tulevaisuuden. Inhimillinen erehtyminen on sallittua myös parisuhteissa. Nuori on toivottavasti jo oppinut että ero ja yksin jääminen on elämän kriisejä, mutta niistä selviää yleensä aina eteenpäin. Nuori luottaa omaan viehätysvoimaansa, arvoonsa kumppanina ja rakastajana niin paljon, että uskaltaa lähteä huonosta suhteesta. (Korteniemi-Poikelainen & Cacciatore 2010, 144)

lhastumisen ja rakastumisen tunne ei katso ikää. Elämä saattaa olla kumppanin etsimistä, suhteessa tuskailua tai siitä luopumista. Ainoa ero suhteiden päättyessä on se, että nuoret selviävät erosta nopeammin ja pystyvät aloittamaan uuden suhteen nopeammin. Tämä johtuu siitä, että suhteet eivät nuoruusiässä kestä kovin kauaa ja erot tapahtuvat yleensä yhteisymmärryksessä. Jos ei, niin eroa surraan jonkun aikaa mutta elämässä on silloin paljon muuta sisältöä, joka ajaa nuorta eteenpäin. (Bildjuschkin & Ruuhilahti 2008, 129)

Kun seurustelu tai suhde päättyy eroon, voi nuoren maailma kaatua monelta kohdin. Joku ei näytä suruaan, mutta saattaa surra silti. Joku itkee, joku kaippaa tai on vihainen päästäkseen eroon tunteistaan, jotka voivat vaivata yksin jäänyttä. Vaikka ero tuntuisi hyvältä vaihtoehdolta itsestäkin, ei yksin jääminen, hyvän ja luotettavan ihmisen menettäminen ole helppoa, vaikkei yhdessä pitkään olla oltukaan. Sydänsuruista toipuu, vaikka ei aina siltä tuntuisikaan. Hylätyksi joutuminen on ihmiselle vaikea kokemus. Tämän tunteen kanssa selviäminen vaatii aina voimia ja taitoa. (Bildjuschkin & Ruuhilahti 2008,129)

2.8 Terveystenhoitajan rooli lukioikäisen elämässä

Lukioikäisten seurusteluun liittyy läheisesti myös seksuaaliterveydelliset asiat. Kouluterveydenhoitajan toimenkuvaan kuuluu lasten ja nuorten seksuaaliterveyden tukeminen. Kouluterveydenhuollon tehtävänä on osallistua koulun seksuaaliopetuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Terveystenhoitajan tehtävä on aktiivisesti seurata nuorten seksuaalista kehitystä terveystarkastuksissa ja vastaanottotilanteissa. (Kouluterveydenhuolto 2002, 54)

Opetushallinnon ja sosiaali- ja terveyshallinnon toimesta nuorten seksuaaliterveyden edistämisen tavoitteiksi on asetettu keskustelut ja valistus aiheista nuorten sukupuolinen kehittyminen, ihmisen lisääntymisen biologia, raskauden ehkäiseminen ja ihmissuhteet. (Liinamo 2005, 16)

Koska seksuaalisuus on nuorille hyvin herkkä ja henkilökohtainen asia elämässä, on terveydenhuollon ammattilaisen oltava helposti lähestyttävä ja sinut oman seksuaalisuutensa kanssa. Kaikki nuorten kanssa työskentelevät aikuiset eivät kykene puhumaan seksuaalisuuteen liittyvistä asioista nuoren kanssa. Tällöin terveydenhuollon ammattilaisen on hyvä olla tietoinen, mihin voi ohjata nuoren saamaan apua ja ohjausta, jos ei itse pysty sitä hänelle antamaan. (Aho ym. 2008, 48-49)

Nuorten seksuaaliterveyteen liittyvät ongelmat ovat yleensä sellaisia, että riittää kun aikuinen kuuntelee asian tai kysymyksen. Nuoren aikuisen kanssa työskentelevän ei tarvitse olla seksuaaliterapeutti osatakseen antaa vastauksia ja ohjeita nuorille. Riittää että on hyvät vuorovaikutustaidot ja perustiedot seksuaaliterveydestä ja sen edistämisestä. (Aho ym. 2008, 48)

Nuorelle on tärkeää painottaa, että tilanne vastaanotto huoneessa on luottamuksellinen ja terveydenhoidon ammattilaisia koskee vaitiolovelvollisuus. Luottamuksen saavuttamiseksi on tehtävä töitä, sillä nuori ei heti luota aikuiseen. Ammattilaisen on saavutettava luottamus omalla toiminnallaan ja hänen oltava luottamuksen arvoinen ja osoittaa se teoilla, jotta se säilyy. (Aho ym. 2008, 49)

3 Tutkimuksen tarkoitus ja kysymykset

Tällä työllä haluan selvittää juuri täysi-ikäisyyden kynnyksellä ja samassa ympäristössä kasvanneiden nuorten tyttöjen kokemuksia ja mielikuvia seurustelusta. Lisäksi haluan selvittää opinnäytetyölläni, minkä ikäisten kanssa he seurustelevat ja kuinka merkityksellinen esim. Internet on nykypäivän nuorten seurustelusuhteissa. Lisäksi haluan selvittää missä nuoret tapaavat toisiaan ja kuinka seurustelusuhteet alkavat. Opinnäytetyössä on tarkoitus myös selvittää millaisia reaktioita ja kokemuksia tytöille on tullut parisuhteen päätyttyä.

Opinnäytetyön raporttia voidaan jatkossa hyödyntää kouluterveydenhuollossa ja erityisesti seksuaali- ja seurusteluvälitusta suunniteltaessa. Opinnäytetyön tulosten lukemisesta voi olla hyötyä myös lukion opettajille. Opinnäytetyö tarjoaa tuoretta tietoa nuorten ajatuksista lukioikäisissä.

Tutkimus kysymyksiä on kaksi.

1. Millaisia ajatuksia ja kokemuksia lukion 2.luokkalaisella tytöllä on seurustelusta
2. Millaisia ajatuksia ja kokemuksia lukion 2.luokkalaisilla tytöillä on seurustelun alkamisesta ja sen loppumisesta

4 Aineiston hankinta ja analyysi

4.1 Laadullinen tutkimus

Laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään kuvaamaan ilmiöitä tai tapahtumaa, ymmärtämään tietynlaista toimintaa tai antamaan teoreettinen tulkinta jollekin ilmiölle. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 85)

Opinnäytetyö on tehty laadullisella tutkimusmenetelmällä. Sen yleisimmät menetelmät kerätä aineistoa on haastattelu, kysely, havainnointi ja erilaisiin perustuva tieto. Menetelmiä voidaan käyttää vaihtoehtoisesti, rinnakkain, tai eri tavoin yhdisteltynä tutkittavan ongelman ja tutkimusresurssien mukaan. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 71)

Opinnäytetyössäni olen käyttänyt aineiston keräämisen menetelmänä haastattelua, tarkemmin teemahaastattelua. Haastattelun etu menetelmänä on sen joustavuus. Haastattelun aikana on mahdollista tehdä tarkentavia kysymyksiä puolin ja toisin sekä oikaista väärinkäsityksiä. Haastattelun etuna on myös se, että kysymykset voidaan esittää siinä järjestyksessä, kun tutkija haluaa. Haastattelussa halutaan saada mahdollisimman paljon tietoa tutkittavasta asiasta. Samalla kuin haastattelija tekee muistiinpanoja haastateltavan kommentteista, voi hän samalla havainnoida, millä tavoin haastateltava kommenttinsa antaa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73)

Haastattelun onnistumisen kannalta olisi hyvä, jos haastateltavat voisivat tutustua jo aiemmin tutkimuksen kysymyksiin ja aiheeseen. Kun haastattelusta sovitaan kasvotusten, etuna on se että haastateltava ei usein uskalla kieltäytyä haastattelusta tai aineiston käyttöä tutkimuksesta. Haastattelun etuna voidaan pitää myös sitä, että haastateltavat voidaan valikoida tutkimukseen. Tällöin voidaan valita sellaiset haastateltavat, joilla on eniten tietoa tutkittavasta aiheesta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73-74)

Tässä opinnäytetyöprosessissa kävin esittelemässä etukäteen lukion 2.luokkalaisille tytöille aiheitani ja kerroin heille pääpiirteissään haastattelun kysymykset. Tytöillä oli mahdollisuus

itse varata haastattelu-aika ja heille annettiin muutama viikko aikaa kypsyä aiheeseen. Haastatteluista sovittiin kasvotusten tyttöjen kanssa ja haastateltaviksi valikoitui puheliaita ja aiheesta tietäviä tyttöjä, tässä tapauksessa sellaisia, jotka olivat jo seurustelleet. Myös muutama rohkea ja suulas tyttö, joka ei ollut koskaan seurustellut, osallistui haastatteluun.

Teemahaastattelu etenee tietyn teeman varassa ja sitä voidaan syventää tarkentavilla kysymyksillä. Haastattelija saa itse päättää, esittääkö hän haastateltavalle kaikki kysymyksensä, vai jättääkö jotakin kysymättä. Myös kysymysten järjestys saattaa vaihdella riippuen haastateltavasta ihmisestä. Teemahaastattelun sisältö pyörii vain yhden aiheen ympärillä. Vastauksia pyritään löytämään tutkimuskysymyksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75-76)

Aineiston hankintaan tein haastattelurungon, jonka perusteella tein teemahaastattelun tytöille. Aineistona olivat Jokelan koulukeskuksen lukion 2. luokkalaiset tytöt. Haastattelut äänitettiin nauhalle, josta materiaali oli heti käytettävissä. Haastattelut tehtiin yksilöhaastatteluina. Haastattelut perustuivat vapaaehtoisuuteen. Mitään muita kriteerejä haastateltavilla ei ollut, kuin että he olivat tyttöjä ja kävivät lukion 2.luokkaa. Jokelan koulukeskuksen rehtorilta sain suullisen luvan tutkimuksen tekemiseen koulussa

Haastattelun kysymykset piti laatia siten, että ne sopivat sekä niille tytöille ketkä seurustelivat, että niille jotka eivät ole koskaan seurustelleet. Yhteensä haastattelussa oli 13 kysymystä sellaiselle tytölle jotka seurustelivat parhailaan tai oli joskus seurustellut. Niille, ketkä eivät olleet koskaan seurustelleet, oli muutama kysymys vähemmän.

Haastattelutilanteessa kysymykset piti esittää niin, ettei automaattisesti olettanut tytöillä olevan poikaystävä, vaan tytöt saattoivat seurustella myös samaa sukupuolta olevan kumppanin kanssa. Tämän vuoksi olenkin käyttänyt kysymyksissä kumppani-sanaa, koska tämä voi tarkoittaa kumpaakin sukupuolta.

Haastattelussa esittämäni kysymykset nousivat kirjallisuudesta sekä omasta mielenkiinnosta nuorten seurustelua kohtaan. Haastattelut äänitettiin, jonka jälkeen ne aukikirjoitettiin tietokoneella. Yhteensä materiaalia kertyi 14 sivua aukikirjoituksen jälkeen. Haastattelu toteutettiin Jokelan koulukeskuksessa terveydenhoitajan ja koulukuraattorin huoneissa. Haastatteluihin käytettiin yhteensä neljä päivää.

Opinnäytetyön teoriaosuuden aineistona käytin kirjallisuutta ja tutkimuksia, jossa käsiteltiin seurustelua ja seksuaalisuutta. Kirjallisuuden lisäksi keräsin haastattelumateriaalia Jokelan Koulukeskuksen lukion 2.luokkalaisilta tytöiltä. Kirjallisuudesta löytämäni materiaalia vertasin Jokelan koulukeskuksessa tekemäni kyselyn vastauksiin seurustelusta. Aineiston teoreettiseen viitekehykseen hankin kirjallisuudesta ja tutkimuksista sekä Internetistä erilaisilla hakupalvelimilla.

Sisällönanalyysiin sain aineiston siitä kertovasta kirjasta. Lisäksi etsin tietoa myös laadullisesta tutkimuksesta ja tutkimuksen toteuttamisesta.

4.2 Sisällönanalyysi

Kaikissa laadullisissa tutkimuksissa voidaan käyttää analyysimenetelmänä sisällönanalyysia. Sisällönanalyysi voidaan helposti liittää erilaisiin analyysikokonaisuuksiin. Lähes kaikki laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmät perustuvat sisällönanalyysiin jos sisällönanalyysillä tarkoitetaan kirjoitettujen, kuultujen tai nähtyjen sisältöjen analyysia teoreettisena kehyksenä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91)

Sisällönanalyysillä voidaan analysoida dokumentteja järjestelmällisesti ja puolueettomasti. Dokumentti voi olla esimerkiksi kirja, artikkeli, haastattelu, puhe ja päiväkirjat. Sisällönanalyysi sopii myös kaiken strukturoimattoman materiaalin analyysiin. Tällöin aineistosta yritetään saada kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. Sisällönanalyysia on kritisoitu siitä, että tutkija on vain järjestellyt aineiston tuloksina, mutta varsinaiset johtopäätökset jäävät tekemättä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 103)

Laadullisen aineiston analyysissä puhutaan joko induktiivisesta tai deduktiivisesta sisällönanalyysistä. Aineistolähtöinen eli induktiivinen sisällönanalyysi on kolmivaiheinen prosessi. Ensin aineisto pelkistetään eli redusoidaan, sen jälkeen se ryhmitellään eli klusteroidaan ja viimeisenä luodaan teoreettiset käsitteet ole abstrahointi. Aineiston pelkistämässä analysoitava aineisto voi olla aukikirjoitettu haastattelu. Pelkistäminen tapahtuu siten, että aukikirjoitusta aineistosta etsitään tutkimustehtävän kysymyksiä kuvaavia ilmaisuja. Nämä kuvaavat ilmaisut kerätään ja listataan. Ennen varsinaista sisällönanalyysia täytyy määrittää ensin analyysiyksikkö, joka voi olla yksittäinen sana. Aineiston ryhmittelyssä etsitään aineistosta samankaltaisuuksia tai eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä. Samaa asiaa tarkoittavat ryhmitellään omaksi luokaksi ja luokan sisältöä kuvaillaan käsitteellä. Tässä vaiheessa aineisto tiivistyy. Viimeisessä vaiheessa, eli teoreettisten käsitteiden luonnissa erotetaan tutkimuksen kannalta olennainen tieto ja muodostetaan teoreettisia käsitteitä. Käsitteiden luontia jatketaan niin pitkälle kuin mahdollista. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 109- 111)

Teorialähtöisessä eli deduktiivisessä sisällönanalyysissä luokittelu perustuu viitekehykseen, joka voi olla teoria tai käsitejärjestelmä. Analyysia ohjaa tema tai käsitekartta. Ensin tarvitsee muodostaa analyysirunko. Sen sisälle muodostetaan aineistosta erilaisia luokituksia tai kategorioita noudattaen induktiivisen sisällönanalyysin periaatteita. Näin aineistosta voidaan poimia ne asiat jotka kuuluvat analyysirunkoon ja ne jotka jäävät sen ulkopuolelle. Ulkopuo-

lelle jäävistä asioista muodostetaan uusi luokka aineistolähtöisen sisällönanalyysin mukaisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 113)

Induktiivisella sisällönanalyysillä voidaan tehdä yleistyksiä. Menetelmässä kerätään uutta tietoa käytännön todellisuudessa esiintyvistä ilmiöistä. Usein lähteenä on monta tapausta. Näiden ilmiöiden perusteella tehdään yleensä johtopäätöksiä. Induktiivisella sisällönanalyysillä etsitään uutta tietoa, jonka pohjalta saadaan yleistettyä tietoa ilmiöstä. (Lauri & Elomaa 2001, 77-78)

Tässä opinnäytetyössä käytin induktiivista eli aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että ensin haastatteluaineisto aukikirjoitettiin. Tämän jälkeen aineistosta poimittiin samaan tutkimuskysymykseen vastaavat asiat ja ilmaisut ja ne listattiin, eli aineisto pelkistettiin. Nämä samankaltaiset ilmaisut ryhmiteltiin vielä samaa tarkoittaviksi luokiksi, tätä menetelmää jatkettiin niin pitkälle kuin mahdollista, jolloin aineisto tiivistyi. Viimeisenä vaiheena tutkimuksen sisällönanalyysissa olen erotellut tutkimuksen kannalta oleellisen tiedon ja käyttänyt sitä kirjoittaessani raporttia tutkimuksesta.

5 Tulokset

Haastatteluun osallistui yhteensä 11 lukion 2.luokkalaista tyttöä ja he kaikki opiskelivat Jokelan koulukeskuksen lukion 2.luokalla. Haastatelluista tytöistä kahdeksan oli 17 -vuotiaita ja kolme 18-vuotiata. Heistä viisi seurusteli tällä hetkellä, kolme haastatelluista oli joskus seurustellut. Lisäksi kaikki viisi tällä hetkellä seurustelevaa tyttöä, olivat aikaisemminkin seurustelleet. Haastatelluista tytöistä kolme ei ollut koskaan seurustellut. Kaikki haastateltavat, jotka seurustelivat tai olivat aiemmin seurustelleet, olivat seurustelleet pojan kanssa.

Seurustelevien tyttöjen suhteet olivat kestäneet haastattelu hetkellä vuodesta kolmeen vuoteen. Seurustelukumppaneiden ikä vaihteli samanikäisestä kaksi vuotta vanhempaan. Aikaisemmin seurustelleet olivat seurustelleet samanikäisten tai hieman nuorempien poikien kanssa. Tyttöjen aiemmat seurustelusuhteet olivat kestäneet kuukaudesta kahteen vuoteen. Yksi haastateltavista oli aiemmassa seurustelusuhteessaan ollut kihloissa.

5.1 Seurustelu on yhdessä tekemistä, hellyydenosoituksia, mutta ennen kaikkea seurustelu on vakavaa

Tyttöjen kokemukset seurustelun vakavuudesta olivat aika yhteneväiset. Melkein jokainen vastasi seurustelun olevan vakavaa, silloin kun se on kestänyt tarpeeksi pitkän aikaa, tai että siitä uskalletaan kertoa julkisesti. Lisäksi seurustelun vakavuuteen liitettiin seksuaalinen kanssakäyminen sekä ihastumisen muuttuminen rakkaudeksi.

Tytöt pitivät seurustelusuhdetta vakavana silloin, kun siitä uskalsi kertoa kavereille ja vanhemmille. Tärkeää on pystyä olemaan avoimesti yhdessä julkisilla paikoilla, ilman että toisen kumppanin tarvitsisi olla vaivaantunut toisen läsnäolosta. Lisäksi vakavassa seurustelusuhteessa ei aineiston mukaan näyttäytyä toisten potentiaalisten kumppani ehdokkaiden kanssa, vaan kumppanit pysyvät lojaalina toisilleen.

”Seurustelu on vakavaa silloin, kun siitä uskalletaan kertoa vanhemmille ja kavereille.”

”Ei se silloin voi kovin vakavaa olla, jos näyttäytyy jonkun toisen kanssa.”

”Ainakin silloin se on vakavaa, kun kehtaa myötää sen myös kavereille, eikä tarvitse salailla sitä.”

”Mun mielestä se on vakavaa silloin, kun ollaan näyttäytytty ja liikuttu paljon yhdessä.”

Seurustelukumppanien välillä piti haastateltavien mukaan vallita täysi luottamus ja kunnioitus toista kohtaan, ennen kuin suhdetta pystytään kutsumaan vakavaksi. Vakavana seurustelua pidettiin myös silloin kun se etenee sukupuoliyhdyntään. Tämä edellyttää kummankin täydellistä luottamusta toisiaan kohtaan.

”Mennään vähän pidemmälle, kaikki sukupuoliyhdyntät ja tollaset.”

”Sille toiselle voi puhua mitä vaan, vaikka sun arimmistakin asioista, eikä se kerro niitä kenellekään.”

Nuoret puhuivat myös rakkaudesta vakavuuden mittarina. Jos ihastuminen muuttuu rakkaudeksi, voi suhdetta silloin pitää vakavana. Se, että haluaa viettää mahdollisimman paljon aikaa kumppaninsa kanssa, on myös vakavan suhteen merkki.

”Kyllä sen tietää siitä, että rakastaa sitä toista, eikä halua olla siitä hetkeäkään erossa.”

”Kun tulee ikävä, se on hyvä asia.”

Lisäksi se, kuinka kauan pari on seurustellut, on vakavan suhteen merkki. Lyhytaikaisia suhteita ei pidetty vakavina. Vakavana seurustelusuhteena pidetään myös silloin, kun seurustelukumppanit antavat suhteella yhtä paljon. Heidän kummankin tarvitsee olla suhteessa yhtä tosissaan.

”Kummankin tarvitsee antaa suhteelle yhtä paljon.”

”Onhan se nyt ihan eri asia, ollaanko seurusteltu kuukausi vai vuosi, eli seurusteltu aika tekee suhteesta vakavan.”

Seurustelu on ennen kaikkea yhdessä tekemistä. Kumppanin kanssa vietetään suurin osa vapaa-ajasta ja yleensä tehdään kaikki mahdollinen yhdessä. Haastateltujen tyttöjen mukaan seurustelu on sitä, että halutaan oppia tuntemaan kumppani läpikotaisin.

”Käydään leffassa ja vietetään aikaa toistemme kanssa.”

”Tehdään samoja asioita yhdessä, mitä tekisin jos olisin yksin kotona.”

”Nukutaan, katotaan telkkaria, ollaan tietokoneella...”

”Seurustelu on musta sitä, että halutaan oppia tuntemaan se toinen.”

Seurustelu on tyttöjen mielestä rakkautta ja avoimesti annettuja hellyydenosoituksia. Seurustelukumppanin kanssa harrastetaan tässä iässä jo omia intiimejä asioita, joten seksuaalinen kanssakäyminen kuuluu oleellisesti myös tämän ikäisten seurustelusuhteisiin.

”Pystytään julkisesti näyttämään, että välittää siitä toisesta.”

”Noin 16-vuotiaana seurusteluun kuuluu neitsyyden menettäminen ja kaikki nämä muut intiimit jutut.”

”Seurustelusuhteisiin kuuluu hellyydenosoitukset ja rakkaus.”

Seurustelu on haastateltujen tyttöjen mielestä luottamista toiseen. Seurustelukumppaniin tarvitsee pystyä luottamaan niin, että hänen kanssaan voi puhua intiimeistäkin asioista. Intiimit keskustelut kuuluvat tyttöjen mukaan seurusteluun. Kumppanin kanssa täytyy pystyä jakamaan arimmatkin asiat ilman pelkoa siitä, että kumppani kertoisi asioista muille.

”Seurustelu on luottamista toiseen. Tietää ettei se toinen kerro asioita eteenpäin.”

Seurustelukumppanin valintaan haastatelluilla tytöillä vaikuttivat sekä luonne että ulkonäkö. Seurustelukumppanin haluttiin erottuvan joukosta ja hänen toivottiin olevan persoonallinen. Tärkeää oli, että seurustelukumppani oli rehellinen ja turvallinen. Tytöt pitivät myös oleellisena ominaisuutena sitä, että kumppani pystyy käyttäytymään samalla tavalla kavereiden seurassa, eikä heillä ole kavereiden seurassa mitään erilaista roolia.

”Sen täytyy olla sellanen, kuka uskaltaa näyttää tunteensa. Eikä saa olla sellanen sisäänpäin kääntyvä, jos on kavereiden kanssa ja suhtautuu muhun jotenkin erilailla.”

”Sillä pitää olla omia ajatuksia ja mielipiteitä ja sen tarvitsee arvostaa sitä toista osapuolta.”

”Mulle myös ulkonäkö on aika tärkeä asia.”

Tytöt luottivat omaan ulkonäköönsä ja ajattelivat sen olevan vahvin ominaisuutensa. Haastatteluiden perusteella tytöt kokivat olevansa myös luotettavia ja rehellisiä kumppaneita. Yksi tytöistä myönsi olevansa mustasukkainen ja omistushaluinen.

”Olen tällainen pirteä ja rehellinen.”

”Olen aika takertuva ja omistushaluinen välillä.”

”Olen rehellinen, pystyn keskittymään yhteen kumppaniin kerrallaan enkä katso muita.”

Haastateltujen tyttöjen mielestä seurustelusuhteet alkavat monista eri syistä. Muutama haastatelluista tytöistä kertoi seurustelusuhteiden alkavan sen vuoksi, kun kaveripiirissä kaikki muut seurustelee. Haastatteluiden perusteella kävi ilmi, että suurin osa tytöistä oli aloittanut seurustelusuhteen halusta tutustua vastakkaiseen sukupuoleen lähemmin sekä hakeakseen tukea ja turvaa seurustelukumppanista. Elämään haluttiin myös muuta sisältöä kun koulunkäynti.

”Läheisyys on mukavaa ja on sellanen tunne, että joku oikeesti välittää.”

”Joku voi seurustella sen vuoksi, kun kaikki muutkin seurustelee. Tulee sellanen ulkopuolinen olo, kun ne muut puhuu vaan poikaystävästään.”

5.2 Seurustelusuhteiden alkaminen ei katso aikaa eikä paikkaa

Haastateltujen tyttöjen mukaan sopiva seurustelukumppani löytyi useimmiten koulusta. Haastatteluun vastanneista tytöistä neljä kertoi tavanneensa seurustelukumppaninsa koulussa. Koulu on turvallinen paikka tutustua, nuori voi miettiä pitkään miten lähestyä ihastustaan, koska tämä ei katoa koulusta hetkeen. Lisäksi kavereista saa helposti esiliinan kouluympäristössä. Ihastuksen kohteen juttusille on ensi kertaa helpompaa mennä kavereiden kanssa kuin yksin.

”Ollaan tavattu koulussa.”

”Tavattiin koulussa semmosessa isommassa porukassa.”

Nuoret liikkuvat usein isoissa porukoissa, joissa on helpompi tutustua uusiin ihmisiin. Kolme haastatteluun vastanneista tytöistä oli tavannut seurustelukumppaninsa kavereiden kautta isommassa porukassa. Seurustelukumppanin voi aineiston perusteella löytää sattumalta esimerkiksi julkisesta kulkuneuvosta.

”Luokkakavereiden kautta tavattiin, sillä oli sama harrastus ja olin katsomassa niiden harjoituksia.”

”Tapasin entisen poikaystäväni sattumalta junassa.”

Nykyisin Internet mahdollistaa nuorille yhteydenoton toisiin, vaikka he olisivat toisella puolella maapalloa. Haastatteluun vastanneista tytöistä kaksi oli tavannut seurustelukumppaninsa Internetissä. Haastatelluista tytöistä yhtä lukuun ottamatta kaikki muut tytöt tunsivat jonkun, joka oli aloittanut seurustelusuhteen Internetin kautta. Suosituimmiksi kohtauspaikoiksi tytöt mainitsivat esimerkiksi IRG-gallerian, jossa keskustelu oli aloitettu.

”Nykyään varmaan nuoret tapaa toisiaan pääosin Internetissä.”

”Mun serkun serkku meni just naimisiin ja ne oli tavannut IRG-galleriassa.”

”Mun paras kaveri on tavannut sen poikaystäväni Internetissä ja ne seurustelee nyt.”

Seurustelusuhteet alkavat haastateltujen tyttöjen mielestä kuin itsestään. Kukaan ei kysy enää tässä ikävaiheessa, että ”alatko oleen?” kysymyksiä, vaan yhtäkkiä todetaan, että nyt seurustellaan. Yleensä tämä havaitaan sitten, kun kaverit kysyvät, seurusteleeeko pariskunta. Seurustelukumppanin kanssa aineiston perusteella ollaan ensin kavereita ja sitten kun pari tuntee toisensa paremmin, alkaa varsinaisen seurustelu.

”Itsestään se kehittyi siihen pisteeseen, että seurustellaan.”

”Kaveri myöhemmin kysyi, että seurusteletteko te, en ollut itse edes ajatellut asiaa ja totesin, että kait me seurustellaan.”

Tyttöjen aiempien seurustelusuhteiden vakavuusaste poikkesi toisistaan huomattavasti. Toiset olivat seurustelleet tosissaan kumppaninsa kanssa, kun taas jotkut tytöt vain sen vuoksi että se on mukavaa ja muutkin seurustelee. Siksi myös kokemukset ja reaktiot erotilanteissa vaihtelivat aineistossa suuresti. Seurustelusuhteet loppuvat kasvotusten tai vaikka tekstiviestillä tai puhelinkeskustelussa Seurustelusuhteet loppuvat yhteisymmärryksessä Seurustelusuhteet loppuvat koska ei ole mitään yhteistä. Seurustelusuhteet loppuvat, koska toinen on ollut uskon.

”Se loppui aika yllättäen kesken puhelin keskustelun. Se voi kyllä johtua siitä, että se poika oli mua vähän nuorempi.”

”Ollaan edelleen kavereita ja pystytään puhumaan melkein kaikesta niin kuin ennenkin.”

Riippuen seurustelusuhteen kestosta, haastatelluille tytöille oli tullut samankaltaisia reaktioita erosta. Lyhyemmän ja merkityksettömän suhteen päätyttyä reaktiot jäivät vähäiseksi, mutta pitkään kestäneen seurustelusuhteen jälkeen reaktiota oli enemmän ja erosta selviytyminen kesti kauemmin. Haastatteluista saatujen vastausten perusteella nuoret selviävät nopeasti parisuhteen loppumisesta ja pystyvät pian aloittamaan uuden suhteen edellisen päätyttyä.

”Mä surin sitä aikani ja sitten se lähti pois. Molemmat päättivät, ettei tää ole enää kivaa.”

”Siitä tuli sellanen turvottomuus, ei ollut enää sitä toista. Kavereita ollaan edelleen.”

”Tulinhan mä alakuloiseksi ja halusin olla vaan yksin ja joskus taisin itkeä itseni uneen.”

”Se suhde loppu joskus yläasteen lopussa, lukion alussa tapasin tän mun nykyisen poikaystävän.”

Yhteisiin tulevaisuuden suunnitelmiin tytöt suhtautuvat hillitysti. Jotain yhteisiä haaveita tytöillä on kuitenkin poikaystävän kanssa, mutta mitään vakavia suunnitelmia esimerkiksi kihlautumisesta tai yhteen muuttamisesta ei kukaan tuonut esille haastatteluissa. Kuten varmasti jokainen tyttö, niin myös haastateltavat haaveilivat häistä sitten joskus. Lisäksi pohdittavaa tytöille aiheutti tulevaisuudessa se, mihin he suuntaavat opiskelemaan ja jos poikaystävä menee armeijaan, mitä parisuhteelle sitten käy.

”Silloin tällöin sellaisen söpistelyn merkeissä mietitään millaiset häät olisivat.”

”Sellaisia heittoja on ollut ilmassa, mutta ei sellasia suurempia, mitkä saattais pitääkin.”

”Suunnitelmat on aika hajanaiset, koska kumpikin haluais eri kouluun eri puolelle Suomea ja se lähtee inttiin.”

6 Pohdinta

6.1 Tulosten tarkastelu

Haastatteluiden perusteella tytöt arvostavat rehellistä ja luotettavaa kumppania. Myös ulkonäkö on tytöille merkitsevä ominaisuus. Tytöille on tärkeää, että he voivat keskustella intiimeistäkin asioista poikaystävän kanssa ilman pelkoa siitä, että hän kertoisi asioita eteenpäin. Myös kirjallisuudesta ja tutkimuksista kävi ilmi, että tytöt arvostavat luotettavuutta ja rehellisyyttä seurustelukumppanissaan. (Näre 2005, 125)

Seurustelusuhteet alkavat haastatteluiden perusteella koulussa, yhteisten kavereiden kautta tai Internetissä. Seurustelusuhteet voivat aineiston perusteella alkaa kiinnostuksesta vastakaista sukupuolta kohtaan, tai siksi että elämään halutaan muutakin sisältöä kuin koulu. Lisäksi seurustelusuhteet voivat alkaa, koska sosiaalinen paine suhteen aloittamiseen on niin suuri. Kaveripiirillä on suuri merkitys tässä asiassa. Jos nuori on ainoa kaveripiirissään, joka ei seurustele, tulee hänelle ulkopuolinen olo ja seurustelukumppani voidaan etsiä pakosta. Myös kirjallisuudesta nousi esiin se, että seurustelusuhteet yleensä alkavat kiinnostuksesta jotakin ihmistä kohtaan, suhteet voivat joskus alkaa myös sosiaalisen paineen alla. (Bildjuschkin & Ruuhilahti 2008, 129, 131)

Seurustelu on yhdessä tekemistä, toiseen tutustumista, hellydenosoituksia ja seksuaalista kanssakäymistä haastateltujen tyttöjen mielestä. Myös kirjallisuudesta ja tutkimuksista tuli esille, että seurustelukumppanin kanssa halutaan viettää mahdollisimman paljon aikaa yhdessä ja että noin lähes puolet lukion 2.luokkalaisista tytöistä on ollut sukupuoliyhdyntä. Kirjallisuudesta nousi esiin myös se, että seurustelu on yhdessä tekemistä. (Kouluterveyskysely, Bildjuschkin & Ruuhilahti 2008, 131)

Seurustelusuhteet päättyvät yleensä yhteisymmärryksessä haastateltujen tyttöjen mukaan. Vaikka seurustelusuhteet eivät kestä tässä iässä kovin kauaa, surraan eroa jonkin aikaa. Kuitenkin yleistä on se, että uusi suhde pystytään aloittamaan pian vanhan suhteen päättymisen jälkeen. Myös kirjallisuudesta kävi ilmi, että nuorten seurustelusuhteet ovat rakenteeltaan heikkoja ja helposti purettavissa. Suuria tunteita ei ehditä muodostaa, koska suhteet eivät kestä ajallisesti kauan. (Aalberg & Siimes 2007, 200)

Haastatteluiden perusteella seurustelu on vakavaa silloin, kun seurustelukumppani esitellään kavereille tai vanhemmille. Lisäksi tytöille oli tärkeää julkiset hellydenosoitukset. Joidenkin mielestä seurustelu oli silloin vakavaa, kun keskitytään vain yhteen kumppaniin ja muut potentiaaliset ehdokkaat pystytään unohtamaan. Myös kirjallisuudesta nousee esiin samat teema, kun puhutaan vakavasta seurustelusuhteesta. Se tarkoittaa muiden kumppaniehdokkaiden

hylkäämistä ja keskittymistä ja sitoutumista yhteen kumppaniin kerrallaan. (Bildjuschkin & Ruuhilahti 2008, 131)

Nuoret ovat hyvin maltillisia tulevaisuudensuunnitelmien suhteen haastateltujen tyttöjen mukaan. Yhteisiä suunnitelmia ei juuri ole, suhteessa eletään päivä kerrallaan. Tyttöillä yleinen pelko tulevaisuuden suhteen on se, että mitä sitten tapahtuu kun poikaystävä lähtee armeijaan. Lukion jälkeisten jatkopintojenkin suhteen suunnitelmat ovat useilla kovin eri suuntiin vieviä. Osa aineiston tytöistä kuitenkin haaveilee yhteen muuttamisesta sekä mahdollisesti häistä tulevaisuudessa. Myös kirjallisuudesta nousi esiin sama pelko parisuhteen rikkoutumisesta, kun nuoret haluavat eri asioita tulevaisuudelta. Eriävät opiskelusuunnitelmat erottavat nuoret parit toisistaan. (Vaaranen 2008, 31, Bildjuschkin & Ruuhilahti 2008, 130)

6.2 Opinnäytetyön luotettavuus

Luotettavuuden kriteerit ovat opinnäytetyössä uskottavuus, luotettavuus, vahvistettavuus ja siirrettävyys. Uskottavuudella tarkoitetaan tutkimuksen ja tulosten uskottavuutta. Tutkimuksen aineisto ja sen pohjalta tehty analyysi kuvaavat tutkittavaa ilmiötä uskottavasti. Tutkimuksen tekijä on lukioilleen vastuussa siitä, että tutkimus on luotettava. Tutkimuksen tulokset ja niistä tehdyt johtopäätökset ovat myös tutkimuksessa luotettavia. Myös haastatteluai- neiston on oltava luotettavaa. Vahvistettavuus tarkoittaa sitä, että erilaisin tekniikoin varmistetaan todenperäisyydestä ja sovellettavuudesta. Tutkimuksen tulokset tarvitsevat olla siirrettävissä muihin vastaaviin sisältöihin tarvittaessa, tällöin tutkimuksessa toteutuu siirrettävyys. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 136, 138-139)

Opinnäytetyön pitäisi olla mahdollisimman objektiivisesti tehty, jotta se olisi luotettava. Lukijalle pitäisi antaa mahdollisimman kattava ja selkeä selvitys siitä, miten tutkimus on tehty. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 134) Olen koko opinnäytetyöprosessin ajan pitänyt aiheeseen puolueettoman kannan, enkä ole antanut omien kokemusteni tai mielipiteideni vaikuttaa tutkimuksen tuloksiin.

Yksi luotettavuuden kriteeri on se, että tietoa on riittävästi, jotta tutkimus olisi tieteellinen ja pätevä. Tutkimusaineiston koko vaikuttaa myös sen analysointiin. Suuremmasta ryhmästä haastateltavia saadaan usein enemmän asiaa irti. Tärkeintä laadullisessa tutkimuksessa on, että haastateltavat tietävät tutkittavasta aiheesta mahdollisimman paljon. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 85) Olen tässä opinnäytetyössäni pyrkinyt selkeyteen. Lukijan on helppo saada selville tutkimuksen vaiheet ja tutkimuksen tulokset. Tutkimusaineiston koko, eli haastateltujen tyttöjen lukumäärä, on ollut mielestäni riittävä.

6.3 Opinnäytetyön eettiset kysymykset

Opinnäytetyössäni on monia eettisesti pohdittavia kysymyksiä. Haastattelemistani tytöistä oli kahdeksan alle 18-vuotiaita eli alaikäisiä. Heidän vanhemmiltaan ei kysytty lupaa tähän haastatteluun, koska terveydenhuollossa yli 13-vuotiailla on jo itsemääräämisoikeus siitä, mitä he haluavat kertoa asioistaan vanhemmilleen. Terveystieteiden henkilökuntaa koskee vaitiolovelvollisuus, mikäli nuori niin päättää.

Tutkimusta tehtäessä, on tärkeää muistaa painottaa haastateltavalle hänen oikeuksiaan. Haastateltavalle on selvitettävä tutkimuksen tarkoitus, siihen käytettävät menetelmät ja mahdolliset riskit. Haastateltavalle on painotettava, että hän voi halutessaan kieltäytyä haastattelusta. Haastateltavalla on myös oikeus jälkikäteen kieltää antamansa haastattelumateriaalin käytön tutkimuksessa. Lisäksi haastateltavan on tiedettävä, mistä tutkimuksessa on kyse. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 131)

Tutkimustietoja ei saa säilyttää huolimattomasti, niin että joku ulkopuolinen pääsisi niihin käsiksi. Aineistoa ei saa myöskään käyttää muuhun kuin luvattuun tarkoitukseen. Tutkimukseen osallistuvan identiteetti on pystyttävä pitämään salassa. Tutkijalta odotetaan vastuullisuutta, hän ei saa pettää luvattuja sopimuksia. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 131)

Opinnäytetyöprosessin aikana tytöille ilmoitettiin jo ennen varsinaista haastattelua, että kysely tehdään nimettömästi, kyselyyn osallistuminen on vapaaehtoista ja että materiaalia käytetään ainoastaan heidän suostumuksellaan. Tytöille kerrottiin myös, että äänitetty materiaali hävitetään heti kun se kirjoitetaan puhtaaksi. Myös aukikirjoitettu materiaali hävitetään, kun opinnäytetyö julkaistaan.

Haastattelu tehtiin oppilasmäärältään pienessä lukiossa. Lukion 2.luokkaa käy Jokelan koulu-keskuksessa aktiivisesti noin 25 tyttöä. Opinnäytetyön kannalta eettisesti haastavaa oli käyttää haastatteluaineistoa niin, ettei sieltä olisi tunnistettavissa ketään tytöistä.

Lisäksi tutkimuksessa on otettu huomioon yleiset eettiset periaatteet. Nämä ovat rehellisyys, luotettavuus ja huolellisuus tutkimustyön aikana. Aikaisempiin tutkimuksiin ja lähdemateriaaliin on viitattu asiallisesti ja muiden tekemien tutkimusten tuloksia on työssä käsitelty kunnioittavasti. Tämän tutkimuksen tulokset on pyritty kirjaamaan mahdollisimman tarkasti ja luotettavasti.

6.4 Kehittämiskohteet ja jatkotutkimusaiheet

Lukiossa terveydenhoitajan rooli on seurustelu- ja seksuaalivalistajana enää kovin pieni. Terveystieteiden tapaa lukiolaisia ainoastaan vuosittain terveystarkastuksissa tai jos nuori käy

terveydenhoitajan sairausvastaanotolla. Osa nuorista on hyvin kokeneita tässä iässä, mutta osa taas on varsin kokemattomia seurusteluun ja seksuaalisuuteen liittyvissä asioissa.

Seksuaali- ja seurusteluvälitusta on ainoastaan yläkoulussa. Tarvetta valistustyöhön olisi vielä myös lukiossa. Monet tytöt ovat vielä varsin kokemattomia seurusteluun ja seksuaalisuuteen liittyvissä asioissa. Valistus yläkoulusta ei ehkä enää ole niin tuoreena nuorten mielessä lukioikäisenä. Myös tämä opinnäytetyö tuo esille tämän saman asian nuorten eriaikaisesta seksuaalisesta kehityksestä. Opinnäytetyö voi auttaa myös lukion opettajia ymmärtämään nuorten kehitysvaiheen ja seurustelun merkityksen lukioikäisessä.

Seurustelua tutkitaan aina yleensä seksuaalisuuden kautta. Tärkeää olisi myös saada tuoretta tutkimusmateriaalia nuorten seurustelun tunteista ja niiden merkityksestä nuorille. Nuorten seurustelu ei ole pelkkää fyysistä kanssakäymistä toisen kanssa, vaan se sisältää myös paljon tunnetta. Onneksi nykypäivä nuorille on selvää mitä he etsivät seurustelukumppanistaan ja minkälaisia arvoja ja ominaisuuksia he kumppanissaan toivovat olevan.

Lisätutkimusaihe voisi haastattelusta saadun materiaalin perusteella olla nuorten kanssakäyminen Internetissä. Erityisesti tutkia voisi sitä, missä nuoret tapaavat toisiaan Internetissä ja kuinka onnistuneita suhteita Internetin välityksellä pystytään luomaan. Internet suhteet tuovat mukanaan varmasti paljon myös epäonnistumisen ja pettymyksen tunteita.

Lähteet:

- Aalberg, S. & Siimes, M. 2007. Lapsesta aikuiseksi. Nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi. Jyväskylä: Kustannusosakeyhtiö Nemo
- Aho T., Kotiranta-Ainamo A., Pelander A. & Rinkinen R. 2008. Teoksessa Puhutaan seksuaalisuudesta -nuori vastaanotolla. Toim. Alkio P. Väestöliito. Helsinki: Priimus paino OY
- Aho T. & Rinkinen T. 2007. Seurusteluun valmistautuminen, 39-68. Teoksessa Minä- Nuori nainen. Toim. Martikainen L. UNIPress Ab
- Airola M. & Tarsalainen A. 2005. Murkkuelämää. Saarijärvi: LK-kirjat/ Lasten keskus
- Bildjuskin K. & Ruuhilahti S. 2008, Seksiä vaatteet päällä. Vammala:Tammi
- Cacciatore R. 2007. Huomenna pannaan pussauskoppiin. Opas vanhemmille. Porvoo: WSOY
- Korteniemi-Poikela E. & Cacciatore R. 2010. Portaita pitkin, Lapsen ja nuoren seksuaalisuuden kehittyminen. Opas vanhemmille. Juva: WSOY
- Kouluterveydenhuolto 2002. Opas kouluterveydenhuollolle, peruskouluille ja kunnille. Stakes-oppaita 51. Saarijärvi: Gummerrus
- Lauri S. & Elomaa L. 2001. Hoitotieteen perusteet. Helsinki: WSOY
- Liinamo A. 2005. Suomalaisnuorten seksuaalikasvatus ja seksuaaliterveystiedot oppilaan ja koulun näkökulmasta. Jyväskylän yliopisto
- Martikainen L. 2007. Hyvä nuoruus- onko sitä?, 7-12. Teoksessa Minä- Nuori nainen. Toim. Martikainen L. UNIPress Ab
- Näre S. 2005. Styylaten ja pettäen - luottamuksen ongelma ja postindividualismi nuorten sukupuoli-kulttuurissa. Helsinki: Yliopistopaino
- Oksanen A. & Näre S. 2006 Lapset pelissä, virtuaaliviidakon ansat. Jyväskylä: Minervakustannus
- Penttinen L. 2007. Ammattiin valmistuminen, 101-120. Teoksessa Minä-Nuori nainen. Toim. Martikainen L. UNIPress Ab
- Salonen M. 2008. Mitä seksuaali-identiteettiä koskevissa keskusteluissa tapahtuu? 266-279. Teoksessa Lahikainen A-R, Punamäki R-L & Tamminen T. Kulttuuri lapsen kasvattajana Helsinki: WSOY
- Turunen K. E. 2005. Ikävaiheiden kriisit. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy
- Tuomi J. & Sarajärvi A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi
- Vaaranen H. 2008. Parisuhdepalapeli- nuorten aikuisten parisuhteet. Helsinki: Kirjapaja
- Virtanen J. 2002. Kliininen seksologia. Vantaa: Tummuvuoren Kirjapaino Oy

SÄHKÖISET LÄHTEET:

Demi-raportti 2010. Luettu 13.3.2010 <http://mediaopas.a-lehdet.fi/demi-raportti-2010>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Kouluterveyskysely. 2007, 2008, 2009. Luettu 30.1.2010.
<http://info.stakes.fi/kouluterveyskysely/FI/tulokset/index.htm>

Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2010. Nuori seurustelee. Luettu 15.2.2010.
http://www.mll.fi/vanhempainnetti/kattapidempaa/tukivinkit_tilanteesta_toiseen/nuori_seurustelee/

Väestöliitto 2010a. Seurustelu on tunteiden ja hetkien jakamista. Luettu 10.2.2010.
http://www.vaestoliitto.fi/nuoret/kaverit_ja_seurustelu/seurustelu/

Väestöliitto 2010b. Pettymyksistä pääsee yli. Luettu 12.2.2010.
http://www.vaestoliitto.fi/nuoret/kaverit_ja_seurustelu/seurustelu/pettymys/

Liitteet:

Haastattelun avuksi tekemäni haastattelunrunko

- seurustelet/et ole koskaan seurustellut /olet seurustellut, mutta tällä hetkellä et seurustele?
- miten seurustelusuhteet alkavat?
- jos olet aiemmin seurustellut, miksi suhde loppui? miten erositte?
- millaisia tuntemuksia ero sinussa herätti? millaisia reaktioita sinulle tuli erosta?
- millaisia ominaisuuksia arvostat/arvostaisit seurustelukumppanissasi?
- mitä ominaisuuksia luulet seurustelukumppanin arvostavan sinussa?
- miksi seurustelet?
- seurustelevatko lähimmät kaverisi?
- seurustellut, missä olet tavannut seurustelukumppanisi?
- millaisia elementtejä seurustelun pitäisi pitää sisällään? mitä teette kun olette yhdessä?
- käytättekö kommunikointiin muita apuvälineitä kuin puhelimia?
- kuinka pitkiä seurustelusuhteita sinulla on ollut?
- onko poikaystäväsi samanikäinen/nuorempi/vanhempi kuin sinä?
- minkälaisia tulevaisuuden suunnitelmia sinulla on seurustelukumppanisi kanssa? Onko suunnitelmien suhteen erimielisyyksiä? Vai edetäänkö suhteessa päivä kerrallaan?